

AZ ALSÓBORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1909. ÉVI SZEPTEMBER HÓ ELSŐ NAPJÁN
HEVESEN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

TÓTH BÉLA

EGYHM. PAPI ALJEGYZŐ.

MISKOLCZ
SZELÉNYI ÉS TÁRSA KÖNYVNYOMDÁJA

1909.

AZ ALSÓBORSODI
REF. EGYHÁZMEGYE 1909 ÉVI SZEPTEMBER 1
NAPJÁN HEVESEN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Nagy Ignác esperes és *Báró Vay Elemér* gondnok kettős elnöksége alatt

Jelen voltak: Idb. Sólyom Gyula, Bodolay István, Horváth Bertalan, Halászy József és dr. Tüdős István egyházi; Pappszász Lajos, Fodor Pál, Bónis Bertalan, Deák Gyula, Huszty Béla világi tanácsbírák; Baksa Lajos, Csiky Béla és Putnoky István tanítói képviselők; Tóth Béla egyházi aljegyző.

Az egyes gyülekezetek részéről:

1. Alsózsoltca: Vattay István.
2. Ároktő: Mindszenti Imre, Kota Ferencz.
3. Borsodgeszt.
4. Borsodharsány.
5. Böcs: Fekete Gyula.
6. Bükkaranyos: Gere Lajos.
7. Cserépfalu.
8. Diósgyőr: Kerekes Imre tanító.
9. Eger: Tóth István.
10. Egerlövő: Sólyom Barna.
11. Emőd: Bódogh Tamás.
12. Gelej: Kenyeresy Károly, Tóth Ferencz.
13. Hejőbába: Molnár Gyula s.-lelkész.
14. Hejőcsaba: Idb. Sólyom Gyula.
15. Hejőpapi: Szabó Bertalan.

16. Hejőszalonta.
17. Heves: Kovács Mihály.
18. Kisgyőr: Zarándy Bertalan, Czeglédy Mihály.
19. Kistokaj.
20. Ládháza: Farkas István.
21. Mezőcsát: Bodolay István.
22. Mezőkeresztes: Tóth Béla.
23. Miskolcz: Nagy Ignác, dr. Tüdős István.
24. Nemesbikk.
25. Noszvaj.
26. Ónod
27. Poroszló: Sz. Gaál Ferencz, Gaál Pál.
28. Sajókeresztur.
29. Szirma.
30. Tiszadorogma: Halászy József, Lipcsey Lajos.
31. Átány: Ilyés János.
32. Bükkzsércz.
33. Felsőábrány.
34. Igriczi: Fodor Bertalan.
35. Maklár: Kerekes Zsigmond.
36. Mezőnagy Mihály: Bogárdi Ferencz
37. Sály.
38. Tiszakeszi.
39. Tiszánána: Kérészy Barna
40. Tiszaoszlár.
41. Tiszapalkonya: Kovács Károly.
42. Tiszaszederkény: Horváth Bertalan.
43. Tiszatarján: Pósa Péter, Gombos Gyula.
44. Tiszavalk: Szabó József, Kovács Dániel.
45. Ujlőrinczfalva: Gecse Albert, Bede József.
46. Vatta.

1. Nagy Ignác esperes Isten végtelen kegyelmének az ő Szent Fia anyaszentegyházának építése végett összejött gyűlé-
sünkre való kiárasztását kérő imádsága után, báró Vay Elemér
gondnok üdvözölve az összegyűlt tagokat,

a gyűlést megnyitottnak nyilváníttja.

2. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

Igen tisztelt e. m. közgyűlés!

Tavaszi közgyűlésünk óta lefolyt négy hó alatt, egyházmegyénk közigazgatása a rendes mederben haladt. Nagyobb mozgalom nem volt itt sem, a mint nem volt a magyar reformált egyház életében sem. Különben is ez az idő úgy a polgári, mint az egyházi életben a pihenés és a munkára való erőgyűjtés ideje szokott lenni. Most azonban a politikai élet bizonytalansága, az államkormány ideiglenessége is háttérbe szorított nemcsak fontos nemzeti, hanem közelebb egyházunkra nézve mélyen életbe vágó kérdések megoldását. Ezért van az, hogy egyetemes konventünk akadályozva van, miszerint a közegyházat érdeklő ügyekben az államkormányval eredményes tárgyalásokat kezdhessen. És ez a körülmény úgy a hazafias, mint az egyházi köröket méltán ejti aggodalomba. Ily időben jól esett s valódi áldás volt egyházunkért aggódó szivünknek az az egész világra szóló ünnepség, melyet a reformátusoknak a földkerekség minden részéről, július hó első napjaiban, Genfben sereglett képviselői a Kálvin születésének négyszázados emlékére szenteltek. Egyházmegyénk egyházai is megünnepelték e napot. De mily felemelők, lélekre hatók s lelkesítőek voltak azok a tudósítások, melyeket a sajtó, e világhatalom, bocsátott világgá ez ünnep magasztosan nagyszerű lefolyásáról. Nemes önérzet töltötte el keblünket, hogy mi annak az egész világot átölelő közösségnek vagyunk a tagjai mely Genfben most oly szép ünnepet ült. Egy egész nagy irodalom támadt azokból a művekből, melyeket a Kálvin magasztalására, eszméinek, elveinek, alkotásainak méltatására, dicsőítésére irtak s a melyek a kálvinizmusnak, mint a keresztény társadalmat mindenkor újjá szülni képes erejére rámutattak. És ezt nem csupán a Kálvin hívei, hanem a kálvinizmus körén kívül álló s a világtörténetet s az abban ható okokat elfogulatlanul vizsgáló, hirneves és komoly tudós férfiak hozták létre. E felett való örvendezésünket csak az zavarja meg, hogy éppen sárospataki főiskolánkban, a Kálvin eszméinek és elveinek hirdetésére és terjesztésére hivatott tanári katedra képviselőjétől kellett a Kálvint meggyalázó és becsmérlő olyan szavakat hallanunk, minőket az ő legádázabb ellenségei sem használnak. Pedig most lett volna a legalkalmasabb idő a rehabilitációra; nem a Kálvin érdekében, — mert az ő történeti személyi ége erre nem szorult, — hanem az illető tanári szék tisztessége érdekében. És hogy nem hallottunk egyetlen elismerő és méltányló szót sem, ez — enyhén szólva — a legnagyobb lelki, szellemi aberrációnak a jele.

A sárospataki főiskolával kapcsolatban meg kell említenem azt, hogy úgy látszik, miszerint az intéző körök komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az államsegélyt a főiskola illetve a gimnázium

számára igénybe vegyék. Erre mutat legalább az igazgató tanácsnak a legközelebbi e. k. gyűlés elé intézett felterjesztése Egyházmegyénk már a 90-es évek elején, ha jól emlékezem, a hejőpapi közgyűlésből tett indítványt az e. k. gyűlés elé, az államsegélynek a főiskola számára igénybevétele végett. De, mint tudjuk, ez az indítvány, valamint több későbbi indítvány is nem talált visszhangra az e. k. közgyűlés tagjainak nagy többségénél. A főiskola önállósága, autonómiájának sértetlenül való fentartása annyira áthatotta a lelkeket, hogy hiu vállalkozás volt minden figyelmeztetés, miszerint az iskolának anyagi ereje s a számításba vett és remélt egyéb források nem lesznek képesek a folyton rohamosan növekedő személyi és dologi kiadásokat fedezni s így az iskola, a tanügy és nevelés terén nem lesz képes az oly hatalmas versenytárral, mint az állam, lépést tartani. Az előjáróknál nem hiányzott ugyan az akarat és buzgalom megtenni mindazt, amiből a főiskola féltve őrzött önállóságának és ezzel szabadságának megtartását várhatta. Tett, buzdított, lelkesített és számított az 1848-iki szabadelvű törvények szellemében való állami támogatásra. Azonban azok közé tartoztunk, kik aggódva néztük, hogy e különben a legnagyobb elismerésre méltó törekvés mint válik a megváltozott körülmények nyomása, a mostoha viszonyok hatalma és a folyton rohamosan növekedő szükségek kényszerűsége alatt, mind inkább meddővé és hiábavalóvá. És én hiszem, hogy nincs közöttünk senki, ki ne óhajtotta volna és ne szeretné, hogy a főiskola a maga emberségéből s a ref. hivek buzgóságából függetlenül, minden állami támogatástól s az ezzel szintén kapcsolatos beavatkozástól szabadon, teljesítse a maga nemzeti, egyházi és kulturmisszióját. És hogy ezt a missziót a főiskola a maga meglévő erejével a számításba vett, de gyengének bizonyult erőforrásaival nem képes teljesíteni, annak bizonyára nem az előjáróság az oka, mert itt oly vis majorról áll zemben, melylyel megküzdenie lehetetlen. És hogy ez így történik s így történt, azt csak fájlalni lehet, de érette kárhóztatólag ítéletet mondani nem szabad. Megvagyok győződve, hogy az egyházkerület bölcsesége meg fogja találni az utat és módot arra nézve, hogy a sárospataki főiskola az államsegély igénybevétele mellett, új és friss erővel, multjához hiven fogja teljesíteni magasztos misszióját.

Áttérve az egyházmegyénkben történetekre, tisztelettel jelentem, hogy a tolyó évben Csiky Béla miskolci és Réthy József poroszlói tanítók nyerték meg a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által kiutalt évi 200 korona fizetési pótlékot. E kitüntetés valóban érdemes tanítókat ért; óhajtjuk, hogy sokáig élvezzék a jól megérdemelt jutalmat.

A tiszavalki egyház lelkészi állására pályázat hirdettetvén, 4 pályázó közül aug. 8-án Vajda Sándor poroszlói segédlelkész választatott meg. A jegyzőkönyv jelen gyűlésünkre beterjesztetik. A bükkzsécezi lelkészi állásra a második pályázati hirdetés is eredménytelen maradt; 3-ik pályá-

zati hirdetésre, aug. 15-iki lejárattal, 2 pályázó jelentkezett. Ezek között a választás szeptember 12 ikére van kitűzve.

Barta Gábor cserépfalusi tanító eltávozván, számára, valamint Göndöcz István miskolci segédlelkész számára, ki Abaujszántóra rendes lelkészül választatott meg, esperesi elbocsátó levelet adtam.

A lelkészértekezletet, mult közgyűlésünk megbízása folytán, május 25-ikére összehívtam, jegyzőkönyvét tisztelettel betérjesztem.

Az adócsökkentési tárgyalások, a folyó évre érvényesen, julius hó végén tartattak meg. Ez alkalommal 10 egyház kérvénye intéztetett el s ezekkel együtt így egyházmegyénkben 15 egyháznak adóügye nyert megoldást. Óhajtandó hogy a többi egyházak is, hol a szükség kívánja, az adócsökkentési munkálatokat még ez év folytán végezzék el, hogy a jövő évben a segélyhez hozzájuthassanak.

E rövid jelentésem után betérjesztem jelen gyűlésünk tárgysorozatát, kérve annak pontonként való tárgyalását.

Ezen esperesi jelentés tudomásul vétetik s jegyzőkönyvünkbe (egész terjedelmében felvétetni határoztatik.

3. A gyűlést alkotó hivatalos és kiküldött tagok összeírása és a megbízólevelek bemutatása után

elnöklő esperes a gyűlést törvényesen megalakultnak jelenti ki.

4. Tokaji Nagy Lajos, Szalóczy Pál, ifj. Sólyom Gyula, Ando Lajos, Szabó András, Bársony György, Csiszár Béla, Édes Ábrahám, Novák Sándor, Somody János, Maklár Pap Ernő, Biró Bertalan, Fodor Pál, dr. Kérészy Barna, Mocsáry Lajos elmaradásukat igazolták.

Tudomásul szolgál.

5 Túry Sándor, Bodnár Béla, Bogdányi József, Apostol Bertalan, Ando Lajos gyűlésről való elmaradásuk igazolását elmulasztván,

4 kor. büntetéspénz megfizetésében elmarasztaltatnak.

6. Napirend előtti felszólalás keretében a konventi elnökségnek egyházkerületünkkel szemben már két ízben is gyakorolt

s kerületünkre nézve bizonyos mérvű megalázást magában foglaló azon eljárása tétetvén szóvá, miszerint a kerületek számára törvényben biztosított birói jogát delegált bíróság küldése által kerületünktől elvette: egyházmegyei közgyűlésünk az e tárgyban benyújtott határozati javaslat elfogadásával a következő tiszteletteljes előterjesztést intézi a főtisztt. egyházkerületi közgyűléshez.

Miután a konventi elnökség két ízben adott már helyet az egyházkerületünk által, saját hivatalnokaival szemben indított fegyelmi ügynél, a delegált bíróság küldése iránt hozzá intézett kérelemnek, az E. T. V. t.-cz. 55. §-ában helyet foglaló „közérdek“ szempontjára való hivatkozással; egyházmegyénk pedig a konventi elnökség iránt táplált legnagyobb tisztelete mellett sem képes arra a meggyőződésre jutni, hogy az adott esetekben a közérdekre való legkisebb tekintet is szükségessé tette volna a törvény által minden egyházkerület s így egyházkerületünk számára is biztosított birói jognak egyházkerületünktől való megvonását s ennél fogva egyházmegyénk a konventi elnökség említett intézkedéseiben az egyházkerületünk iránti bizalmatlanságnak olyan erős megnyilatkozását látja, amelyre egyházkerületünk egyrésztől okot nem szolgáltatott, másrésztől pedig éppen azért egyházkerületünk mély megalázását vagyunk kénytelenek abban meg tapasztalni: felkéri egyházmegyénk a főtisztt. egyházkerületet, hogy a jövőben netalán előforduló hasonló eseteknél tekintélyének és erkölcsi súlyának egész erejével tiltakozzék, hogy törvény által biztosított birói jogától kellő alap nélkül, egyedül a törvénynek egy tág fogalmu s tagadhatatlanul nem helyesen alkalmazott kifejezésére való hivatkozással, megfosztassék.

7. Abból az alkalomból, hogy az 1908. év szeptember hó 22—23. napjain Miskolczon tartott egyházkerületi közgyűlés tagjai, a nevezett közgyűlés jegyzőkönyvének 21. sz. határozata miatt, az egyetemes konvent elnökségének közbejöttével delegált

biróság végzése által, fegyelmi eljárás alapját képezhető nyilatkozatra hivattak fel:

egyházmegyei közgyűlésünk egyhangulag tiltakozik az egyh. törvények oly felfogása, vagy magyarázata ellen, mintha az egyházkerületi közgyűlésnek, mint egyh. törvényeink szerint közigazgatási ügyekben a legfelsőbb fórumnak saját hatáskörében hozott határozatai felelbezhetők, vagy éppen delegált bíróság elé utasíthatók volnának; tiltakozik továbbá az ellen, hogy az egyházkerületi közgyűlésnek a tagjai, a közgyűlésen hozott határozatok miatt akár egyenként, akár kiválogatva, fegyelmi eljárás alá vonhatók lennének; és felkéri egyházmegyénk a főtiszt. egyh. ker. közgyűlést, hogy e felfogásának és tiltakozásának az egyetemes konvent előtt alkalmas módon és hangon kifejezést adjon.

8. Mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 16. pontjában az 1908. évi december 13-án Mezőnagymihályon tartott lelkészválasztás eredményét már tudomásul vette,

minek folytán jelen közgyűlésünk Szabó József megválasztott mezőnagymihályi lelkészt hivatalába beerősíti.

9. Olvastatott a Tiszavalkon 1909 év augusztus hó 8-án megtartott lelkészválasztó közgyűlés jegyzőkönyve és csatolmányai, melyből kitűnik, hogy tiszavalki lelkészszé közfelkiáltással Vajda Sándor poroszlói lelkész választatott meg,

ki is hivatalába beerősítették.

10. Az 1909. évi aug. 1-én tiszadorogmai tanítóvá választott Veres Károly és az 1909. év aug. 15-én tiszapalkonyai tanítóvá megválasztott Csizy Miklós

hivatalukba beerősítettnek.

11. Veres Károly tiszadorogmai és Csizy Miklós tiszapalkonyai tanítók

a hivatalos esküt a gyűlés színe előtt letették.

12. Olvastatott Illyés János egyházmegyei főjegyzőnek gyűlésünkhöz intézett kérvénye, melyben főjegyzői tisztéről való lemondását jelenti be s illetve betegségére való hivatkozással, állásától való felmentését kéri.

Közgyűlésünk egyrésztől azon hasznos és érdemes szolgálatokra való tekintetből, melyekkel 12 évi jegyzői munkálkodása alatt egyházmegyénk közönségének osztatlan becsülését és szeretetét kiérdemelte, másrésztől a közel jövőben való felgyógyulásának reményében s annak biztos várásában, hogy nehezen nélkülözött munkáját egyházmegyénk javára ismét értékesítheti, Illyés János főjegyző lemondását nem fogadja el, hanem szeretettel kéri a lemondott főjegyzőt állásának megtartására.

13. Olvastatott Halászy József és társai következő indítványa:

Tekintettel arra, hogy az alsóborsodi ref. lelkészi karnak egy része a sárospataki főiskolai igazgatótanács jegyzőkönyvéből arról győződött meg, hogy a főiskola háztartásában mutatkozó deficit eltüntetése végett már maga az igazgató tanács javaslatában az államsegély igénybevételét egyik forrásul jelöli meg; ezzel kapcsolatban alólirottak indítványozzuk, hogy a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés foglalkozzék az államsegély igénybevétele kérdésének tárgyalásával és mondja ki, hogy elvben az államsegélyezési kérvényezést helyesnek találja; mielőtt azonban ez megtörténne: készíttessék egy részletes kimutatás arról, hogy a főiskolai alapok közül, melyik szolgál a theologiai, melyik a jogi s a főgimnáziumi czélokra?

Kelt Mezőkeresztes 1909 aug. 20-án.

Halászy József, Gaál Ferencz, Toth Béla, Sólyom Lajos, Túry Sándor, Kenyeressy Károly, Sólyom Gyula, Szabó József, Szabó András.

Egyházmegyénk, tekintettel arra, hogy a sárospataki főiskola igazgatótanácsának az egyházkerülethez intézett fölterjesztésében a főiskola költségvetésében

mutatkozó hiány elenyésztése céljából azon két módot ajánlja, hogy vagy a kerület pótolja a hiányt a maga nélkülözhető jövedelméből, vagy pedig az államsegélyt vegye igénybe a sárospataki főiskola részére; tekintettel arra, hogy az utóbbi mód elfogadása esetén végérvényesen bizonyára csak az egyházmegyék meghallgatása s a főiskolai vagyron szigorú számbavétele után fog e kérdésben határozni: ezuttal ez indítványt mellőzi s felette napirendre tér.

14. Olvastatott dr. Németh Imre miskolci egyházi ügyésznek a miskolci egyház presbitériumának 1909 május hó 16-án tartott ülésében hozott azon határozata ellen beadott felebbezése, melyben nevezett presbitérium a Dunky Kálmán fényképész és özv. Soltész Nagy Albertné, a miskolci egyház, illetőleg a miskolci főgimn. tápintézet tulajdonát képező Széchenyi-utcza ház haszonélvezője között egy, a nevezett portán a Dunky Kálmán terhére körülbelül 15,000 kor. költséggel építendő s 1921-ben a tulajdonos javára minden visszatérítési kötelezettség nélkül tulajdonába menő fényirda tárgyában létrejött bérleti szerződést jóváhagyta.

Egyházmegyei közgyűlésünk a miskolci egyház presbitériumának hivatkozott határozatát, miután a felebbezésben kifogásolt egész eljárás és határozat, a miskolci egyház presbitériumának a felebbezésre adott nyilatkozatában s a hozzá csatolt jegyzőkönyvi kivonatokkal közölt határozatokban a néhai Soltész Nagy Albert végrendeletének, a hagyaték ezen részére vonatkozó pontjában foglaltak alapján, az egyház, illetve a főgimn. tápintézet javára szolgálnak bizonyult, a felebbezés elutasításával helyben hagyja, azon hozzáadással mindazonáltal, hogy a bérleti szerződés II. pontjában foglalt ezen kitételben: „a bérlet megszűntével azok fennálló épségükben minden megtérítés nélkül *bérbeadó* tulajdona, illetve birtokába mennek át.“ a *bérbeadó* helyett: „a tulajdonos egyház s illetve főgimn. tápintézet“ tétessék.

15. A cserépfalusi egyház előjárósága mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 46. pontjában fegyelmi eljárás terhe alatt utasított, hogy az 1907. évben 1355 K 78 fillérben megállapított tandijhátrálékot 1909 aug. hó 1-ső napjáig hajtssa és hajtassa be, jogában állván a presbitériumnak az egyházmegyéhez teendő jelentés mellett az elhaltaknak, idegenbe költözötteknek és teljesen elszegényedetteknek hátrálékát törölni. Egyben az egész hátrálékügyről jelen gyűlésünkhöz intézett végleges jelentéstételre is utasított.

A cserépfalusi egyház előjárósága mult tavaszi gyűlésünk jelentéstételre utasító meghagyásának nem tett eleget, minélfogva a tandijhátrálék behajtásának mostani állapota egyházmegyénk előtt teljesen ismeretlen, mely körülmény — tekintve a meghagyás szokatlan szigorúságát — közgyűlésünket rendkívüli intézkedések megtételére indítaná; tekintetbe véve azonban a cserépfalusi hivekre is nyomasztólag ható rossz gazdasági viszonyokat, az erősebb rendszabályok alkalmazásától egyházmegyénk ez idő szerint eltekint ugyan, de a jelzett meghagyást a legszigorubban megismétli, azzal, hogy f. év november 1-ére az 1355 K 78 fillért kitevő hátráléknak behajtását az egyház előjárósága fegyelmi eljárás terhe alatt eszközölje s végzett munkájáról nov 7-ig az esperesi hivatalhoz okvetlenül részletes jelentést tegyen.

16. Olvastatott 1909. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 47-ik számú jegyzőkönyvi pontjában foglalt határozat értelmében ugy dr. Kusza Béla tiszteletbeli ügyészünknek, mint az érdekelt cserépfalusi egyház presbitériumának jelentése a Lukács János volt gondnok tartozása ügyében. Mindkét jelentés szerint Lukács János volt cserépfalusi gondnok tartozása: újkében: 1355 K 78 fillér, késedelmi kamatokban 242 K 18 fillér s vizsgálati költségekben 28 K, összesen 1625 K 96 fillér, amely összegről az adós kötelezvényt állított ki az egyház részére, kötelezvény magát arra, hogy az összeget 1912. év július hó 25-ikéig

megfizeti s azután addig is évenként, utólagosan 8°-os kamatot fizet. Az ügyészi jelentés szerint a követelés zálogjogilag is bekebelezhető, mert erre Lukács János az engedélyt megadta, ez azonban a jelentéstételig nem eszközöltetett, mivel az egyház nem kívánta. Olvastatott továbbá Lukács János volt gondnoknak kérvénye, amelyben azt kéri, hogy a betáblázás helyett „két jótállóval biztosított kötvényt“ adhasson az egyháznak s a 8°-os kamat helyett 5°-ot fizessen, míg a tartozást kiegyenlíti.

Egyházmegyei közgyűlés dr. Kusza Béla tiszteletbeli ügyész ur jelentését elismeréssel veszi tudomásul s annak s az egyház presbitériumának jelentése alapján a maga részéről is megállapítja, hogy Lukács János volt cserépfalusi gondnoknak egyházával szemben fennálló tartozása 1909 július 25-ikén 1625 K 96 fillér. Beleegyezik egyházmegyei közgyűlésünk, hogy Lukács János e tartozását 1912-ik év július hó 25-ikéig fizesse, oly módon azonban, hogy a követelés jelzálogilag is biztosíttassék s az adós három egyenlő részletben tartozik az adósságot törleszteni, t. i.: 1910 szeptember 1-ső napján 541·97 koronát, 1911 szeptember 1-ső napján 541·97 koronát és 1912 szeptember 1-ső napján 542·02 koronát s a tartozás után a kamatok 5°-kal számítandók, amelyek a fizetési határidőkor pontosan fizetendőek a tőkerészletekkel együtt. A presbitériumnak kötelességévé tétetik, hogy az őszi egyházmegyei gyűlésekre jelentést adjon be mindaddig, míg a tartozás fennáll. Ha pedig az adós a megállapított időpontokban nem fizetne, az egész követelés esedékessé válik s a behajtás azonnal eszközözlendő lesz. A zálogjogi bekebelezés eszközözlésére dr. Kusza Béla tiszteletbeli ügyészt kéri fel egyházmegyei közgyűlésünk.

17. Az egyházmegyénktől segílyt kérő mályii leányegyház tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 29. pontjában utasítottott, hogy tervbe vett építkezése folytán előálló szükségletének mennyiségét, a szükségelt ujtás tervét és költségvetését s a költ-

ségek fedezésére rendelkezésére álló s a fedezeti hiány nagyságáról szóló jelentését jelen gyűlésünkhöz terjeszse be. A beérkezett jelentés elodázhatatlannak mondja az előkönyörgő tanítói lak és iskola falának feljebb emelését s teljesen új tetőzettel s fedőléssel való ellátását; halasztást nem tűrőnek mondja a templom mennyezetének és tetőzetének egészbeni újraépítését is. Ez építkezések 16,000 K-t igényelnének, mely összeg fedezetéül 1200 K készpénz s a körülbelül 600 koronára tehető kivétési összeg s illetve hozzájárulási munka áll. A fedezeti hiány tehát 14,000 koronára tehető.

Egyházmegyénk méltányolni tudja a szegény és sok bajjal küzdő leányegyház avult állapotban levő épületeinek teljes jó karba helyezésére irányuló törekvését, anyagi erőinek csekély volta miatt azonban a legjobb szándék mellett sem siethet valami nagyobb összeggel segítségre. Azért utasítja a leányegyház előljáróságát, hogy egyelőre a tanítói lak renoválását vegye fel a legközelebbi jövő teendőjéül s erről terjeszsen minél rövidebb idő alatt az egyházmegyei számvevőszék elé költségvetést. Egyuttal a számvevőszék utasítatik, hogy a jövő 1910. évre szóló költségvetésbe a mályii leányegyház részére kiutalható segély összegének mérvére nézve jövő tavaszi közgyűlésünkhöz indokolt javaslatot terjesszen elé. Végül a segélyosztó bizottság is felhivatik, hogy a szegény egyházak részére kiutalendő összeg segélyül adásánál a mályii leányegyház szorongatott anyagi helyzetét mérlegelve, számára némi segélyt utalványozzon.

18. A tiszapalkonyai egyház lelkeszi és tanítói díjleveleit terjeszti be megerősítés végett.

A palkonyai egyház 3 példányban beterjesztett lelkeszi és tanítói díjlevele megerősített, illetve megerősítés végett a főtit. egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetik.

19. A tiszapalkonyai egyház presbitériuma a kántortanító fizetését minden részében készpénzre változtatván, az így átalakított díjlevelet 3 példányban megerősítés végett beterjeszti.

A mennyiben a tiszapalkonyai kántortanítónak a javadalmi jegyzőkönyvben felvett egész fizetése 1276 korona 96 fillérben van megállapítva s a most megerősített díjlevél értékének teljesen megfelel, az 1300 koronáról kiállított díjlevél megerősítettik és a főtiszt. egyházkerülethez megerősítés végett fölterjesztetik.

20. A tiszapalkonyai egyház a mult tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 53-ik pontjában visszautasított székrendezési szabályrendeletét terjeszti be megerősítés végett.

A tiszapalkonyai egyház székrendezési szabályrendelete, a felhozott indokoknál fogva, azzal hagyatik helyben, hogy annak 2-ik pontja töröltessék.

21. A tiszapalkonyai egyház kéri, hogy a mult tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének 58. pontjában visszautasított kivetési kulcsa, mely a) pontjában a székrendezési szabályrendeleten alapszik, erősítsék meg.

Közgyűlésünk a már megerősített székrendszabályrendelet alapján történt kivetési kulcsot helybenhagyja és megerősíti.

22. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 18-ik pontjában felhívja egyházmegyénket, hogy az egyházak tulajdonát képező, valamint az egyházi hivatalnokok és alkalmazottak javadalmául szolgáló ingó és ingatlan javak kezelésére alkotott szabályrendeletjavaslatra nézve véleményes javaslatát adja be.

Egyházmegyei közgyűlésünk általánosságban helyes alapelveken felépült s szerencsés alkotásnak tartja a javaslatot s azt a következő csekély módosítással

ajánlja a főtisztelendő egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra.

A III. fejezet A. 5. e) pontjában a 95% helyett 91% teendő; a következő f) pontban 5% helyett 7%, az ezt követő g) pontban pedig 25 év helyett 20 év. E fejezetbe az eredeti javaslat 8. pontja behozandó.

A III. B 4. pont 5. sorában: *három* év helyett *hat* év teendő.

A III. C. 2. pontban: 2—8 éves helyett 2—5 éves teendő, „a 8 évesnél idősebb, életképesért 5 koronát fizet“, egyszerűen kihagyandó.

23. A tavaszi e. kerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 89. pontjában az Egyh. Törv. VI. t.-cz. 42. §-a alapján a kanonikus órák megállapítása tárgyában e. megyénket véleményadásra szólítván fel,

közgyűlésünk, a régi gyakorlat alapján: új év, virágvasárnap, áldozócsütörtök délutánját s a bőjti, új kenyéri s új bori urvacsoaraosztás napjának délutánját kívánja kanonikus órákul megállapítani.

24. Sólyom Gyula pénztárnok bemutatja az országos lelkeszi nyugdíjintézetre vonatkozó kimutatást.

Egyházmegyei közgyűlés a kimutatást tudomásul veszi s a jegyzőkönyvhöz függelékül kinyomatja.

25. Olvastatott Halászy József tanügyi bizottsági elnök nagy gondnal összeállított s az egyházmegye tanügyének szellemi és anyagi állapotát hiven feltüntető következő jelentése:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Az 1908—9. iskolai évről a következőkben van szerencsém jelentésemet előterjeszteni:

Egyházmegyénk lélekszáma = 66 249. -- Mindennapi iskolaköte-

les = 3750 fi, 3647 nő, összesen: 7397. — A lélekszám 11% ánál valamivel több. — Mult évinél 52-vel több

Ezek közül saját iskolánkba járt = 3050 fi, 2968 nő, összesen: 6018 mindennapi iskolázó. Mult évinél 163-mal kevesebbjárt hozzánk. Más vallásu iskolába járt = 13 fi, 19 nő, összesen: 32 Mult évinél 16-tal kevesebb. Összes iskolázóinknak nem egészen fél százalékéka.

Községi és állami iskolába = 427 fi, 453 nő, összesen: 780. Mult évinél 136-tal több Tehát iskolázóink 10 százalékánál valamivel több községi és állami iskolákban részesült oktatásban

Középfoku iskolába járt = 123 fi, 141 nő, összesen: 264. Mult évinél 115-tel több. Az iskolázók 0.35 százaléka. — Az összes iskolába járók száma = 3633 fi, 3461 nő, összesen: 7094. Mult évinél 82-vel több. Iskolaköteleseink 95.9 százaléka.

Iskolázatlanul maradt = 117 fi, 186 nő, összesen: 303 — Iskolaköteleseink 4.1 százaléka. Az iskolázatlanul maradtak 43 százalékát Miskolcz, 18 százalékát Mezőcsát, 6 százalékát Igriczi, 5 százalékát Sály, 8 százalékát Kisgyőr és Tiszakeszi közösen adják, az egyházmegye többi összes iskolái között oszlik szét 19 százalék.

Ismétlőköteles = 1442 fi, 1408 nő, összesen: 2850. Mult évinél 480-nal több. Ez a rohamosnak látszó szaporodás magyarázatát abban leli, hogy a gazdasági ismétlővel bíró egyházak is szervezték már a saját ismétlő iskoláikat

Az ismétlő iskolakötelesek közül iskolába járt.

Helyi iskolánkba = 1153 fi, 1113 nő, összesen: 2266. Mult évinél 504-gyel több. Az ismétlők 80 százaléka. Polgári iskolába járt = 66 fi, 135 nő, összesen: 201. Iparos iskolába járt 50 fi

Gimnáziumba járt = 37 fi. Az ismétlőköt. 10 százaléka. — Ismétlőoktatásban nem részesült = 136 fi, 160 nő, összesen: 296. Az ismétlőkötelesek 10.3 százaléka. Mult évhez képest az ismétlőoktatás terén a beiskolázottak száma teljes 6 százalék javulást mutat. Az ismétlőoktatásban nem részesültek nagy számát, 42 százalék, Miskolcz adja, Cserépfalu 28 százalékkal járul hozzá, Mezőcsát, Bükkzsércz, Tiszakeszi, Poroszló, Kisgyőr, Felsőábrány együttesen 30 százalékban osztozkodnak. Többi egyházainkban elmaradás nincs.

Más vallásuak közül a mi iskolánkba járt: Római és görög kath. = 85 fi, 64 nő, összesen: 149. Ágostai hitvallásu = 6 fi, 10 nő, összesen: 16. Izraelita hitv. = 40 fi, 54 nő, összesen: 94. Tehát 259 más vallásu járt iskolánkba. Mult évinél 3-mal többen.

A tanítást 78 fi, 10 nőtanító végezte, kik közül 82 rendes, 1 vallás- és 1 lelkésztanító volt, 4 ideiglenesen alkalmazott kiségitő tanerő. Oklevéllel birt 84, oklevél nélkül működött 4 Javaldalmazásokhoz járult az egyház 82.513 kor. 73 fillérrel, az állam 14.970 kor. fizetéskiegészítéssel, 28.000 korona korpótlékkal, az összes tanítói fizetések 34 százalékával

Tanítói lakások közül 81 jó, 3 lakbéres és 4 rossz. Az 52 egészszé szervezett iskolából 4 fiu 4 leány iskola, 42 teljesen vegyes, az átányi és poroszlói iskolák alsó osztályaikban vegyesek, a felső 3 osztályban fiu és leányiskolára különítettek. VI osztályra beosztott 45, V osztályu 2 és IV osztályu 5. Ez iskolák 86 tanteremben voltak elhelyezve és e tantermek közül 80 törvényszerű 6 a törvény kívánalmainak meg nem felel. Az igriczi leányiskola, a kisgyőri mind a kettő, a hejőcsabai, emődi és macklári tantermek ujjal való felcserélése szükéges volna.

A tanítói fizetéseken kívül 37.494 kor. 60 fillért költöttek a bevallott adatok szerint egyházaink iskolai czélokra. De ezek csak a bejegyzettek, holott sok gazdagabb egyházunkból ily nemű kiadást bemondani még ott is elfelejtettek, hol maga a gyülekezet lelkésze az iskolalátogató küldöttség egyik tagja. Maga Miskolcz 3853 koronát fordított vallásos oktatás, jutalomkönyvek és szegény tanulók segélyezésére, tanítói fizetésén felül, pedig a tandíjból származó bevételén felül ez évben is 8876 koronát fordított másnemű jövedelméből iskolai czélra. Ugyancsak itt a „Rongyos Egylet” 38 iskolás gyermeket látott el ruhával, Szombathy Sándorné urnő egy gyermeket téli ruhával, az Imry házaspár és Kovács Jánosné által tett jótékony alapítvány 18 szegény gyermek között 153 koronát osztott szét e czélból. Mezőcsát 40 korona értékű ingyen tankönyvet osztott szét, 120 koronát szegény gyermekek felruházására fordított és 700 korona tandíjat engedett el szegénysorsu szülőknek. Hejőbábán Bay Barna ur 20 koronát adott szegény iskolás gyermekek segélyezésére. Tiszatarjánban gróf Almásy Dénesné urnő 20 korona értékű jutalomkönyvet adott. Átányon a Pappszász József-féle alapítvány kamataiból a kenfirmált növendékek bibliával láttattak el. Tibolddarócson Halassy József ur az évenként adni szokott 12 koronát, szegény gyermekek felruházására ez évben is beküldötte. Alsózsolczán báró Vay Elemér főgondnok ur 50 korona értékű jutalomkönyvet, a községi hitelszövetkezet 11 korona 40 fillér értékű bibliát osztott szét az iskola növendékei között. Tiszaszederkényben, Fel-őábrányban az egyház jutalomkönyvekkel, Tiszakesziben Deák Gyula főgondnok ur 30 korona segély kiosztásával segélyezte a szegény sorsu tanulókat. Mezőkeresztes a szegény gyermekeket könyvvel és írószközzel látta el. Tiszadorogma kivétel nélkül minden gyermeket ingyen oktatásban és ingyen tankönyvben részesített. Ládházán a községi szegényalap 50, Mályiban 10 korona segélyt adott iskolai czélra. Andornakon pedig a polgári község 350 koronát juttatott iskolai épület javításra.

Iskoláink a következőleg osztályozottak: kitünő 31, mult évinél kettővel kevesebb. Név szerint: Alsózsolczán Baksa Lajosé, Géresi Ilonáé, Böcsön Biró Lászlóé, Korsós Jováné, Egerlövön Janiga Idáé, Gelejen Tóth Ferenczé, Belényi Gáboré, Hejőpapiban Takaró Lászlóé, Hejőszalontán Petyke Lászlóé, Mezőcsátón Tóth Eleké, Fogarassy Jenőé. Mezőkeresztesen

Bertók Károlyé, Demeter Józsefé, Szabó Gyuláé, Boór Rózáé, Bán Joláné, Miskolcson Nagy Bertalané, Csiky Béláé Kőszegi Istváné, Putnoki Istváné, Péter Józsefé, Molnár Józsefé, Litkei Györgyé, Noszvajon Tóth Kálmáné, Poroszlón Réthy Józsefé, Tibolddarócson, Farkas Pálé, Tiszadorogmán Hörömpő Joláné, Tiszakesziben Tóth Imréné, Tiszaoszláron Szabó Andoré, Tiszaszederkényen Kovács Károlyé, Tiszatarjánban Füstí Molnár Lajosé

Dicsőretes 34 mult évinél 11-gyel több. Következők: Ároktőn Katona Kálmáné, Fogarasy Gáboré, Átányon Végh Bertalané, Lajos Istváné, Árokszállási Jánosé, Böcsön Szilágyi Benőé, Bükkaranyoson Zarándy Istvánné, Bükkzsérczen Sófalvi Mózesé, Diósgyőrben Kerekes Imréné, Kupai Dénesé, Egerlövőn Igó Lajosé, Hejőbábán Lángi Gyuláé, Hejőcsabán Buday Eleméré, Igricziben Kenyeres Pálé, Ferenczy Ilonáé, Kisgyőrben Lábos Bertalané, Kovács Kálmáné, Andornakon Pitó Józsefé, Mezőcsáton Kiss Józsefé, Kalas Barnáé, Nemesbikken Kuki Ferenczé, Noszvajon Simon Gyuláé, Ónodban Máthé Gyuláé, Poroszlón Fűry Gyuláé, Csonth Józsefé, Égető Irmáé, Sajókereszturban Iván Adolfé, Sályban Orbán Józsefé, Szirmán Dér Jánosé, Tiszadorogmán Pénzes Gáboré, Tiszakesziben Hegedüs Tamásé, Tiszanánán Bévárdy Józsefé, Csillik Balázsé, Tiszaszederkényen Keresztes Jenőé.

Jó 13, mult évinél 8-czal kevesebb. Következők: Borsodgeszten Petyke Pálé, Cserépfaluban Barta Gáboré, Nagy Gyuláé, Emődön Horváth Károlyé, Felsőábrányban Szabó Ernőé, Kistokajban Tóth Sámuelé, Ládházán Andó Endréné, Mályiban Nagy Simoné, Makláron Székely Lajosé, Miskolcson Marossy Lajosé, Poroszlón Turóczy Balázsé, Vattán Horváth Lajosé, Hevesen Galgóczy Béláé.

Elégséges 7, mult évinél 4-gyel több. Következők: Borsodharsányon Abaházy Endréné, Hejőpapiban Domokos Saroltaé Mezőnagymihályon Hagymási Pálé, Nemesbikken Rásky Gizelláé, Tiszapalkonyán Nyitrai Jenőé, Tiszatarjánban Dula Sándoré, Tiszavalkon Mohácsi Bálinté

Osztályozatlan maradt az ujlőrinczfalvi iskola, mivel a lelkész-tanító az iskolát az iskolalátogatóság megjelenése előtt feloszlatta.

Járvány miatt zárva voltak az iskolák két hónapon keresztül Poroszlón, Sályban és Tiszanánán.

Faiskolák nagyon kevés helyen gondoztattak kellőleg és így az iskolázók közül csak kevesen sajátíthatták el a fanemesítést. Tankönyvvel minden iskola növendékei kellőleg el voltak látva, azonban az iskolai felszerelés iskoláink nagy részénél hiányos még mindig.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! A felsorolt statisztikai adatok és a kezemhez érkezett iskolalátogatási jelentések áttekintése után megállapíthatom, hogy a lefolyt iskolai év nem volt meddő, terméketlen, mert ha rohamos fejlődésről nem szólhatok is, visszaesésről sem lehet szó. Iskoláink úgy az anyagi, mint a szellemi téren haladtak.

Ami bizonyára kétszeresen örvendetes tény ránk nézve most, a Kálvin esztendejében, kinek éppen úgy, mint többi reformátor társainak, az iskola megalkotása és gondozása képezte fő gondját. Azóta nekünk is főerősségünk mindig ez volt és egyházi életünk fundamentom-köve ma is az iskola.

A mult évben alkalmazott figyelmeztető szó a miskolezi, ároktői, harsányi tanítóknál megszivlelésre talált; a nagymérvű iskolamulasztások meggátlására a figyelmeztetett egyházakban történtek lépések, mindazonáltal hiány és panasz most is több felől hangzik. Nem is szólva az iskolalátogató-jelentés által nagyon szomorúnak festett tiszapalkonyai iskolai állapotról, melyet az új tanítóválasztás bizonyára orvosolni fog Dula Sándor tiszatarjáni, Domokos Sarolta hejőpapi tanító sikertelen működése ellen emeltetett nagyobb panasz és kéretik egyházmegyei intézkedés. Ugy szintén az ujlőrinczfalvi lelkésztanítónak azon eljárása, hogy előleges figyelmeztetés daczára, az iskolalátogató küldöttség megjelenése előtt oszlatta fel az iskolát, felsőbb hatósági megtorlást kíván. Bükkaranyoson, Bükkzsérczen, Cserépfaluban a mulasztások még mindig igen nagy mérvűek és a büntetés végett beterjesztett mulasztókat a községi előljáróság nem bünteti. A nagymérvű mulasztás, a multak hibájával egyesülve, bénítja meg Szirma derék tanítójának is működését, hogy kellőképen nem érvényesülhet. Sályban az iskolakötelesek egy hatoda iskolázatlan marad. Bükkzsérczen, Cserépfaluban az ismétlőkötelesek legnagyobb része nem részesül ismétlő oktatásban. Miskolczon még mindig igen sok mindennapi és ismétlő tanköteles nem jár az iskolába. Egerben a vallásvizsgákon évek óta nem jelent meg az iskolalátogató küldöttség, így az eredményről csak bemondás alapján számol be. És végre itt a fogyatkozások elsorolásánál említem fel, hogy statisztikánk is még mindig sok hibában szenved. Hibás az egyházkerületi kimutatás, hibás az iskolalátogató által sebtiben bevezetett adathalmaz, de leghibásabbak azon lelkésztársak, kik ma így, holnap másként vallják be az adatokat. E különféle bevallások folytán statisztikánk egyöntetűvé nem gyurható. Így azután nem esoda, ha saját magunk által bevallott hivatalos adatok alapján azon szomorú tapasztalatra jut a konvent és az állam, hogy a népnevelés terén hajdan vezető iskoláink nemcsak az elsősegről a harmadik helyre jutottak, hanem tanköteleseink beiskolázása is évről-évre hanyatlik. Holott ez eredmény feltüntetésében legnagyobb szerepet a statisztikai adatok bevallásával való nemtörődömségünk játszsza

Ezen alázatos tisztelettel felterjesztett jelentésem alapján kérem a Nt. e. m. intézkedését a következőkre:

I. Tekintettel arra, hogy a faiskola gondozása még ma is sok oly helyen elhanyagoltatik, hol arra alkalmas terület van: méltóztassék fegyelmi büntetés terhe alatt elrendelni, hogy minden alkalmas területtel bíró iskolánál a tanító a faiskolát is gondozni növendékeit fanemesítés terén is oktatni köteles

II. Miután iskoláinknak teljesen fele részében hiányos a felszerelés: méltóztassék a presbitériumok kötelességévé tenni az iskolai felszerelésről való gondoskodást, ahol pedig az egyház anyagi ereje erre elégtelen, még a részletekben való beszerzésre is, ott a tanfelügyelőség útján benyújtandó kérvény által a miniszteriumtól való kérelmezésre utasítani.

III. Bükkaranyos, Bükkszécs, Cserépfalu, Sály presbitériumát méltóztassék utasítani, hogy a gyermekeiket nem iskoláztató, vagy ok nélkül mulasztató szülőket, ha a községi előjáróság nem bünteti, ezt haladéktalanul jelentsék be az esperesi hivatalhoz, ki is kértessék fel, hogy a beérkező ily természetű jelentés alapján a vármegyei közigazgatási bizottságnál kérje a kötelességekről megfelelő községi előjárók megbüntetését.

IV. A tanítónői tiszttel mit sem gondoló Domokos Sarolta hejőpapi tanítónőt méltóztassék utasítani, hogy kötelességét teljesítse, ha pedig kötelességét továbbra is elhanyagolja, a lelkész ur tegyen jelelést az esperesi hivatalnál.

V. Méltóztassék atyai figyelmeztető szavával és tanácsával oda hatni, hogy a szellemi fogyatkozásban nap-nap után erősödő és a tanítást sikeresen végezni nem képes Dula Sándor tiszatarjáni tanító vagy nyugdíjazása kérésével, vagy kiségitő erő alkalmazásával segítsen iskolája tarthatatlan állapotán.

VI. Miután a kerületi tanterv-tervezet mindezeideig sem a tanítói együlethez, sem a tanügyi bizottsághoz nem érkezett meg s e fontos ügyben egyik testületnek sem lehetett módjában véleményt nyilvánítani: kéressék fel a főtisztt. egyházkerületi tanügyi bizottság e tervezetnek mindkét testület részére haladéktalanul való megküldésére.

VII. Ugyancsak a szabályrendelet 25. §-ában előírt 5 korona büntetés behajtását kérem Kupay Dénes diósgyőri tanítón, mert iskolájában a Göczy ABU-t használta.

VIII. A nemesbikki presbitériumot méltóztassék még egyszer utasítani, hogy fiú- és leányiskoláit vegyes iskolává változtassa át. Így a vegyes I—II. osztály vezetésében több sikert mutathat fel a tanítónő, mint a hat leányosztálylyal.

IX. Hogy az egeri vallásvizsgákon egyházmegyei küldöttek is részt vehessenek: méltóztassék megbizni, az iskolalátogató-körök beosztásától függetlenül, Bodnár Béla noszvaji lelkészt és Tóth Kálmán noszvaji tanítót, hogy az egeri lelkésztől vett előleges értesítés folytán a vizsga megtartására a kellő időben megjelenjenek.

X. Az 1908. évi XLVI t.-cz. értelmében az eddigi tandijért az állam fog kárpótlást nyújtani 1910 szeptember 1 től kezdve. Hogy a kárpótlás kérése egyöntetűleg történjék, hogy a közigazgatási bizottság által végzendő megállapítások ne okozzanak zavart iskolai háztartásunk körében: méltóztassék elvi határozatként megállapodni abban, hogy amennyire

lehetséges, mindenütt a törvényben maximumként meghatározott 15 korona tandij és egy korona beírási díj követeltessék minden tanköteles után kárpótlásul, tekintettel arra, hogy ez összegből nemesak a tanítói tandíjnak, hanem az ezideig sok helyütt természetben adott fűtőanyagnak, a gyermekek által végzett fűtés és tisztogatás díjának is ki kell telnie. És ez elvi megállapodás közöltessék a Főtiszt. Egyházkerülettel is, hogy mielőtt az állami hivatalos eljárás e tárgyban megindíthatnék, a kövendő eljárásról minden iskolafentartó egyház részére tájékoztató utasítást készíttessen. Egyszersmind a konvent útján keresse meg a miniszteriumot, hogy a tandíjkárpótlás czimén nyújtandó segély már 1910 szeptember 1 ére folyósíttassék, nehogy iskolai háztartásainkban zavar álljon elő.

XI. Az iskolalátogatók megbízatási idejéből a 3 év letelt. Egyházmegyei közgyűlésünk pedig kimondotta, hogy 3 év elteltével eddigi látogatási köreik megcsereztessenek. Ennélfogva kérem: Miskolcra dr. Tüdös István és Putnoky István, diósgyőri járásba Gaál Ferencz és Demeter József, ónodi járásba Farkas István és Kis József, emődi járásba Maklár Pap Ernő és Buday Elemér, igriczi járásba Bogdány József és Máthé Gyula, Mezőkeresztesi járásba Solyom Gyula és Molnár József, cserépi járásba Zarándy Bertalan és Farkas Pál, csáti járásba Pósa Péter és Tóth Kálmán, poroszlói járásba Bodnár Béla és Fűry Gyula urakat áthelyezni iskolalátogatókúl. És ezzel egyidejűleg méltóztassék jóváhagyni, hogy az iskolalátogatói körök a felsorolt új nevezéssel czimeztessenek, az egyes körökben levő legnagyobb egyházközségek nevei szerint.

Ezek után a legmélyebb tisztelettel maradtam Tiszadorogmán, 1909 augusztus 31.

A Nt. Egyházmegyei Közgyűlésnek alázatos szolgálja

Halászy József,

tanügyi bizottsági elnök.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság elnökének kimérítő s tanügyünket minden oldalról megvilágító jelentését — elismerésének kifejezése mellett — tudomásul veszi.

26. A tanügyi bizottsági elnök jelentése s a tanügyi bizottság jegyzőkönyve alapján egyházmegyei közgyűlésünk a következő határozatokat hozza:

I. Fegyelmi eljárás terhe mellett utasíttatnak azon tanítók, kiknek gondozására faiskolák vannak bízva,

hogy azokat gondozni, növendékeiket a fanemesítés terén oktatni kötelességüknek tartásuk.

II. Felhivatnak a presbitériumok, hogy az iskolai felszerelésekről gondoskodni el ne mulasszák; ahol az egyház anyagi ereje elégtelen, ott a tanfelügyelőség útján a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz benyujandó kérvény útján igyekezzenek e felszereléseket beszerezni.

III. Bükkaranyos, Bükkzsérc, Cserépfalu, Sály egyházközségek presbitériumai utasítatnak, hogy a gyermekeik iskoláztatását mellőző szülők megbírságolását elmulasztó községi előjáróságot az esperesi hivatalhoz haladék nélkül jelentsék be. Együttal felkéretik az esperes ur, hogy a hozzá érkező panaszokat a vármegyei közigazgatási bizottsághoz terjesztetni sziveskedjék.

IV. Domokos Sarolta hejőpapi-i tanítónő a legszigorubban utasítatik hivatali kötelességének teljesítésére; egyben a hejőpapi-i lelkész felhivatik, hogy Domokos Sarolta tanítónő esetleges kötelességmulasztásairól az esperesi hivatalhoz jelentést tegyen.

V. Dula Sándor tiszatarjáni tanító jóakarattal felhivatik, hogy a folyton kevesebb-kevesebb eredményt felmutató iskolájának tarthatatlan állapotán odaadó munkájával igyekezzék javítani, ellenesetben az egyházmegye erősebb rendszabályok alkalmazásához lévén kénytelen nyúlni.

VI. A már régen megígért és régen várt tantervezetnek minél szélesebb körben való megismerése és tárgyalása minden egyháznak és egyházmegyének olyan mélyreható érdeke lévén, mely nélkül annak életbeléptetésébe egyházmegyénk belenyugodni nem tudna; fölkéri közgyűlésünk a főtiszti kerületi tanügyi bizottságot, hogy a hír szerint már készen levő tantervezetet a tanítói egyleteknek s egyházmegyei tanügyi bizottságoknak minél előbb megküldeni sziveskedjék, hogy az annak tárgyalása folytán esetleg

szükségessé válható javítások, fölmerülhető kívánságok idejekorán beilleszthetők legyenek.

VII. Kupai Dénes diósgyőri tanító az iskolájába bevezetett idegen tankönyv tanítása miatt a szabályrendeletben megállapított 5 korona birságban elmarasztaltatik.

VIII. A nemesbikki presbitérium utasittatik, hogy nem szerint elkülönített két iskoláját — a szabályrendeletben körvonalazott módon — vegyes iskolává (I—II. oszt. és III—IV. oszt.) változtassa át.

IX. Az egri iskolába járó ref. népiskolai tanulók vallásvizsgájára egyházmegyénk képviselőül — az iskolalátogató körök beosztásától függetlenül — Bodnár Béla noszvaji lelkész és Tóth Kálmán noszvaji tanító küldetnek ki.

X. Az 1898. évi XLVI. t. cz. értelmében a tandíj megváltása által nyújtott állami segítség kérésének egyöntetűvé tétele céljából közgyűlésünk elvben kimondja, hogy — amennyire lehetséges — mindenütt a törvényben maximumként meghatározott 15 kor. tandíj és 1 korona beiratási díj követeltessék minden tanköteles után kárpótlásul, tekintettel arra, hogy a „tandíj” czimén fizetett járulékon kívül majdnem mindenütt fizetnek a tanítató szülők iskolába járó gyermekeik arányában bizonyos járulékokat (iskolatisztogatás, fűtés, vízfordás stb.), melyek joggal a tandíjhoz számítandók.

XI. Az iskolalátogató körök neve a több iskolát fenntartó egyházak neveiről a következőképen alapítatik meg:

1. miskolci, 2. diósgyőri, 3. ónodi, 4. emődi, 5. igriczi, 6. mezőkeresztesi, 7. cserépi, 8. csáti, 9. poroszlói járások.

XII. Az 1910—12. évekre az iskolalátogatók a következők lesznek:

Miskolczon dr. Tüdős István és Putnoky István; *diósgyőri* járásban: Gaál Ferencz és Demeter József; *ónodi* járásban: Farkas István és Kiss József; *emődi*

járásban: Maklári Papp Ernő és Buday Elemér; *igriczi* járásban: Bogdány József és Máthé Gyula; *mezőkeresztesi* járásban: Ifj Súlyom Gyula és Molnár József; *cserépi* járásban: Zarándy Bertalan és Farkas Pál; *csáti* járásban: Pósa Péter és Tóth Kálmán; *poroszlói* járásban: Bodnár Béla és Fűrty Gyula.

27. Olvasatott a tanügyi bizottság jegyzőkönyvének III. pontja, melyben az alsóborsodi tanítói egyesület azon kérése van egyházmegyénk pártoló szeretetébe ajánlva, hogy az egyházmegyei tanító-képviselők részére egyházmegyei pénztárunkból fuvardíj engedélyeztessék.

Közgyűlésünk a kérést az egyházmegyei számvéveszékhez azon utasítással teszi át, hogy a kérés teljesíthetőségének mérlegelésével, amennyiben az abból származó teher költségvetésünkbe beilleszthető volna, az e czímen fölveendő kiadástétel nagyságáról is jövő tavaszi közgyűlésünkhöz jelentést adjon.

28. Olvasatott dr. Tüdös István és társainak következő indítványa:

„Mondja ki egyházmegyei közgyűlésünk, hogy tekintettel a főtisztelű egyházkerületi közgyűlés azon határozatára, amely szerint a kerületbeli lelkészek által fizetendő 23% os járulékot a lelkészi nyugdíjintézetbe az egyházkerület fedezi a Hollandi-Szükösi tár jövedelmével biztosított törlesztéses kölcsönből: egyházmegyénk lelkészei a folyó 1909. évben esedékes nyugdíjintézeti járulékokat ugy kötelesek fizetni, hogy az ez évi összes járulékokból levonatik a 23%-os belépési díjnak mult évi első és ez évi második 5-öd része. Amennyiben pedig az egyházkerületi pénztár talán nem tenné át ez év november 1. napjáig egyhm. pénztárunkhoz a 23%-os járulék 1. és 2-ik részletét, az ennek megfelelő összeget egyhm. pénztárunk előlegezi illetőleg annyit előlegez minden egyhm. lelkésznek, amennyi megfelel a 23%-os járulék 1. és 2-ik részlete összegének. Az esetleges kamat-veszteségért külön felterjesztés lesz teendő az egyházkerületi közgyűléshez.“

Indokolás

Az egyházkerületi határozat végleges, amelynek változtatása nem történhetik meg. csakis a végrehajtásának eszközlése van soron. Az

érdekelt lelkészek között a csatolt kimutatás szerint vannak olyanok, akik a 23%-os járulék 2 részletének betudásával ez évben *semmit sem* tartoznak fizetni; vannak, akik a fizetendő összegnek $\frac{1}{3}$ -ad, $\frac{1}{4}$ -ed, $\frac{1}{5}$ -öd, sőt $\frac{1}{12}$ -ed részét kötelesek most kiegyenlíteni, akiktől tehát igazságtalanság volna a többi részt is lefoglalni, illetőleg követelni

Egyházmegyei közgyűlésünk az indítványt elfogadja s az annak értelmében való eljárást id. Sólyom Gyula pénztárnokra és dr. Tüdős Istvánra bizza, felhíván, hogy október hó 1-ső napjáig egyházmegyénk minden lelkészét értesítsék, mennyit tartoznak fizetni nov. 1-ső napján a lelkészi nyugdíjintézetbe.

29. Olvastatott a folyó évi május hó 25-én Miskolczon tartott egyházmegyei lelkészértekezlet jegyzőkönyvének 2. pontja, mely szerint az újjáalakult értekezlet elnökké Nagy Ignác esperest, alelnökké dr. Tüdős Istvánt, jegyzökké Tóth Bélát és Farkas Istvánt választotta meg három évi megbizatással.

Tudomásul vétetik.

30. Az értekezletről igazolás nélkül elmaradt Sólyom Barna, Kerekes Zsigmond és Tóth Béla lelkészek.

4—4 korona birságban elmarasztaltatnak.

31. Olvastatott ugyanazon értekezlet jegyzőkönyvének 4. pontjában foglalt következő indítvány: „Az egyházmegyei közgyűlés kéresek fel, hogy a kerület utján tegyen felterjesztést az egyetemes konventhez a következő ügyben: Az 1868. évi LIII. t.-cz. 3—8. §-ai megállapítják ugyan az áttérési eljárást, de az újabb időben a baptista hitközségbe való áttérésnél olyan jelenség merült fel, mely mind a törvény 6. §-ának szellemével, mind az eddigi általános gyakorlattal ellenkezik.

Ugyanis míg a törvény 6. §-a úgy intézkedik, hogy a bizonyítványokat az áttérni akaró *bemutatja* azon egyház lelkészénél, amelybe áttér tehát a *személyes megjelenést* feltételezi, amit a 7. §. is magában foglal, ahol az mondatik: „*az áttért bizonyítványait előmutató . . .*“ s míg a gyakorlat is az

volt, hogy az áttérő egyén *személyesen* jelentkezett új egyháza lelkészénél: addig a baptista hitközségbe való áttérésnél ez a törvényszerű eljárás és gyakorlat teljesen megszűnt. Megszűnt pedig azért, mert köztudomás szerint egyedül a budapesti baptista hitközség az, amelybe áttérni lehet. Ugyde Budapestre személyesen jelentkezni nem mehetnek az áttérők az utazgatás költséges volta miatt, azért úgy könnyitenek magukon, hogy vagy csak postán küldik el a bizonyítványokat s azokat a budapesti hitközségi előljáró elfogadván: értesítést küld az otthagytott egyházhoz, hogy az illető *bemutató* a bizonyítványokat, vagy pedig a hitközségi előljáró (az u. n. próféta) kiszáll a vidékre s ilyen missziói körutak alkalmával veszi át a bizonyítványokat, illetőleg a kitért egyéneket.

Sem az egyik, sem a másik eljárás nem lévén törvényszerű s az utóbbi ezen felül még az erkölcsi komolyságot is veszélyezteti, utazó vigéczczé tévén az igehirdetőt, tisztelettel javaslom, hogy a törvénynek megfelelő eljárásra utasíttassanak azok, akik baptistákká lesznek, mivel pedig ez csak kormányhatósági közbelépés által lehetséges: kerestessék meg a főtiszt, egyházkerületi közgyűlés, hogy ilyen irányu felterjesztést intézzzen az egyetemes konventhez, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur gondoskodjék a törvény minden irányu megtartásáról.“

Egyházmegyei közgyűlésünk ezen indítványt a maga egészében elfogadja s hozzájárulás s az indítvány értelmében való eljárás kérése mellett a főtiszt, egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

32. Borsodi Károly és 17 társa, a Hejőcsabához tartozó Martin-telepen lakó ref. egyháztagok, azzal a kérelemmel fordultak a miskolci egyház presbitériumához, hogy miután ők minden egyházi ténykedésért a miskolci egyházhoz szoktak fordulni s a miskolci lelkészek szolgálatát veszik igénybe; egyházi hovatartozandóság tekintetében szakíttassanak el Hejőcsabától s a miskolci egyházhoz tartozóknak nyilváníttassanak Ezen kérelem nyilatkozattétel végett átküldetvén a hejőcsabai egyház presbitériumába, ennek részéről oly értelmű jelentés érkezett be, mi-

szerint semmiféle komoly ok nincs arra, hogy a nevezett egyháztagok a hejőcsabai egyház kötelékéből kiszakadva, Miskolcához csatoltassanak.

Egyházmegyei gyűlésünk, miután a nevezett egyháztagok közigazgatás tekintetében Hejőcsaba községhez tartoznak, a Borsodi Károly és társai által beadott kérvényt elutasítja s őket továbbra is a hejőcsabai egyházhoz tartozóknak nyilvánítja.

33. A diósgyőri egyházközség templomának és tornyának tetőzetét, vakolatát és belső berendezését meg akarván újítani, azon kérelemmel járul az egyházmegyei gyűlés elé, hogy miután ennek a szándéknak megvalósításához 15 ezer korona szükséges s ebből csak 8000 koronát képes kivetés útján előállítani, kegyeskedjék egyházmegyei gyűlésünk a diósgyőri egyházat a főtiszt. egyházkerület útján az országos ref. egyházi közalap végrehajtó bizottságánál 1200 korona egyszersmindenkori segélyben való részesítésre ajánlani.

Egyházmegyei gyűlésünk a diósgyőri egyház kérelmét annyival is inkább, mert egyházmegyénk ily jelentősebb segélyezést még sohasem vett igénybe, legmelegebb pártolással terjeszti a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés elé az 1200 korona egyszersmindenkori segély megnyerése végett.

34. Tokaji Nagy Lajos felsőábrányi lelkész orvosi bizonyítvánnyal is igazolt súlyos betegségére s ebből folyó 9 hónap óta tartó munkaképtelenségére való hivatkozással, arra kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy káplántartási jogosultságát megállapítani s részére a káplántartási kongruát kieszközölni sziveskedjék.

Az egyházmegyei gyűlés részvétellel értesül a felsőábrányi lelkésztárs súlyos betegségéről s meg lévén győződve kérelmének jogos voltáról, úgy káplántartási jogosultságának, mint a káplántartási kongruának részére való kieszközölését a főtiszt. egyházkerületi közgyűléstől tisztelettel kéri meg.

35. A tiszadorogmai egyház presbitériuma tudomásvétel végett bejelenti, hogy néhai Katona Borsós Mihály volt tiszadorogmai lakos a nevezett egyházra egy 295 □-öl területű szőlőt és 126 korona készpénzt hagyott. Presbitérium az örökséget elfogadta, a szőlő terméséből az urasztalát fogja ellátni, a pénzt pedig az orgona-alap tőkájéhez csatolta.

Az egyházmegyei közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s az ingatlan átíratásához az egyházhatósági jóváhagyást megadja. Egyszersmint utasítja a tiszadorogmai egyház előjáróságát, hogy e vagyont a vagyonteltárban nyilvántartsa.

36. Olvastatott az ónodi lelkész kérvénye, hogy az ónodi tanítónak már 1906. szept. 1-én esedékessé vált, de a ref. hivek állami adójának az ónodi jegyzői hivatal által késedelmesen történt kimutatása miatt, a korpótléki államsegély megnyerése érdekében, elkésve beadott kérvényt Borsodvármegye közigazgatási bizottsága immár harmadizben utasította el azzal az indokolással, hogy *annak idejében nem folyamodván, a tanítónak még 1906. év szeptember hó 1-én esedékes korpótlékát az egyházközség terhére kellett biztosítottnak tekintenie s annak kiszolgáltatására az egyház utasítva lett.* Arra kéri tehát nevezett lelkész a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlést, hogy az ezen korpótléki ügy kedvező elintézése céljából beadandó kérvényét a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés a vármegyei közigazgatási bizottsághoz pártolólág ajánlja.

Egyházmegyei közgyűlésünk az ónodi lelkész kérését teljesíti s az említett korpótléki ügy kedvező elintézése céljából beadandó kérvényt mélt. Kubik Béla főispán urnak, mint a vármegyei közigazgatási bizottság elnökének, szives pártfogásába ajánlja.

37. Özv. Czövek Istvánné, Molnár Erzsébet és Ilona, özv. Prágai Lajosné és Somodi János segélykérvényei

áttétettek a segélyosztó bizottsághoz.

38. Mult tavaszi egyh. jk. 54 pontban az ároktői egyháznak azon utasítással adta vissza betérjesztett leánytanítói díjlevelét, hogy azt csak a leánytanító fizetését képező legelőügy tiszttába hozatala után terjessze be.

A betérjesztett iratokból kitűnván, hogy a leánytanító fizetését képező Petrák István-féle $\frac{1}{2}$ telek földhöz nem 2 (kettő), hanem $1\frac{1}{2}$ (egy és fél) hold legelő tartozik; az $1\frac{1}{2}$ hold beiktatásával kiállított díjlevel megerősítetik s a főtiszt. egyházkerületnek megerősítése alá fölterjesztetik.

Mint hogy azonban Fogarassy Gábor leánytanító hiványában 2 hold legelő volt a leánytanítót illető javadalom gyanánt feltüntetve, az ároktői egyház köteleztetik arra, hogy a Petrák-féle $\frac{1}{2}$ telek $1\frac{1}{2}$ hold legelője 2 hold legelő használati jogát Fogarassy Gábor szolgálati idejének tartamára a leánytanító részére biztosítsa.

39. A bükkzsérczi tanító 3 példányban betérjesztett díjlevele

megerősítetik és a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez megerősítés végett fölterjesztetik.

40. A hejőbábai lelkészi és tanítói díjlevelek

megerősítetnek, illetve megerősítés végett a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez fölterjesztetnek.

41. Egyházi látogatókul kiküldetnek:

a mezőcsáti járásba: Bodolay István Szabó Andrással,
 ónodi járásba: Szalóczy Pál Pósa Péterrel,
 miskolczi járásba: Horváth Bertalan Kovács Károlylyal,
 cserépi járásba: Halászy József ifj. Sólyom Gyulával,
 hevesi járásba: Dr. Tüdős István Zarándy Bertalannal.

42. Nagy Simon mályii elők. tanító két rendbeli kérést terjeszt az egyházmegyei közgyűlés elé, melyek közül az elsőre

nézve a kéréshez képest az abban felhozott indokok alapján utasittatik a mályii t. egyház gondnoka,

hogy a tanítói lakhoz tartozó közös kutnak a szomszédal együtt való helyreállításáról, kitisztításáról haladéktalanul gondoskodják.

A kérvény második részének teljesítését egyházmegyénk indokoltnak nem látván: arra nézve Nagy Simon kérését elutasítja.

43. Folyó évi október hó 5—6-ik napjain tartandó őszi

egyházkerületi gyűlésünkre egyházmegyénk képviselőiben Nagy Ignác esperes és Pappszász Lajos tanácsbíró elnöklete alatt Halászy József, Szalóczy Pál tanácsbírák, Tóth Béla aljegyző, Huszty Béla, Deák Gyula tanácsbírák és dr. Kérészy Barna főjegyző küldetnek ki.

44. A kisgyőri egyház avult állapotban levő iskoláinak és tanítói lakásának rendbehozatalához az előkészítő munkálatokat elkezdvén, ezek során folyamodásuk folytán a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi Miniszter ur 244 m³ fenyő és 7 m³ tölgy épületfát utalványozott ki az egyház részére — iskola építési célra — az árszabályszerű árak 75 százalékának elengedése mellett, mely nemeslelkü adomány körülbelül 3400 kor. értéket képvisel.

Egyházmegyénk közönsége jóleső örömmel értesül a nagyméltóságu m. kir. Miniszter urnak kisgyőri egyházunk iskolái számára tett nagylelkü ajándékozásáról s azért legmélyebb hála érzetével mond elismerő köszönetet.

45 A kisgyőri egyház az iskolák és a tanítói lakok építéséhez szükséges faanyagok beszerzése céljából 2200 korona összegnek kivetését határozván el, a kivetési s a kedvezményes épületfa beszállítására megállapított napszám kulcsának jóváhagyását kéri.

A kisgyőri egyház kivetési kulcsa helybenhagyatik s az egyház előjárósága felhatalmaztatik, hogy az 1909. és 1910. években szept. hónapban: 1. minden családfőtől 1 kor.; 2. minden 20 évet betöltött egyéntől 75 fill.; 3. minden állami adót fizető egyháztagtól adója arányában a következő osztályba sorozás utján eszközöljön beszedést: 1—10 koronáig 1·50, 10—20 koronáig 3, 20—50 koronáig 4·50, 50—100 koronáig 6 és 100 koronán felül 7·50 koronát.

* Jóváhagyja közgyűlésünk végül a fuvardíjnak 5, illetve 3, s a napszámnak 3 koronában való megállapítását.

46. Egyházmegyei közgyűlésünk a jóleső öröm meghatottságával szemlélte azt a s ives szeretetet, melylyel Heves városának minden rendü és rangu lakosai, élükön a város és az egyház vezetőségével, a mi anyaszentegyházunk Hevesen lakozást vett kisedel gyülekezete iránt viseltetnek; abban az igazán impozáns fogadtatásban pedig, melyben egyházmegyénk esperesét s gyűlésünkre megjelent tagjait a vasuti indóháznál a város előkelőségei részesítették, főlemelő érzések közt ismerte fel a szeretetnek azon kapcsolait, melyek az egy haza ugyanazon célra munkáló, ugyanazon eszményt szolgáló, ugyanazon Géniusz által vezérelt fiait mindent lebíró erővel tartják össze. Zálogát látván egyszersmind ezekben a biztató jelen után ama szép jövődőknek, melyet nagygyá, dicsővé csak a szeretet tehet:

Hálás szívvvel mond köszönetet a testvéri fogadtatásért s buzgó fohászbán kéri Istennek mindent tehető kegyelmét Heves város lakosaira, hogy legyen békesség falai között, legyen áldás nagyjain és kicsinyein, határain bőség ömöljön, hogy népe megvalósíthassa szándékait, véghez vihesse a szeretet munkáit.

47. A hevesi egyháznak a gyűlés ellátása körüli szives vendégszeretetéért

közgyűlésünk elismerését és köszönetét nyilvánítja.

48. Mindezen jegyzőkönyvi pontok

Nagy Ignác esperes és Halászy József tanácsbíró által hitelesítették.

Közigazgatási bírósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Hevesen, 1909 szeptember 1-én, az egyházmegyei bíróságnak, mint I. foku közigazgatási bíróságnak özv. Tóth Károlyné tiszapalkonyai özvegy kántortanítóné ügyében.

Jelen voltak:

Nagy Ignác esperes és báró Vay Elemér gondnok mint elnökök; a bíróság részéről idb. Sólyom Gyula, Bodolay István, Halászy József, dr. Tüdős István, Papszász Lajos, Bónis Bertalan, Deák Gyula, Huszty Béla tanácsbírák, Horváth Bertalan tb. előadó; Tóth Béla jegyző.

A felek részéről jelen van panaszos képviselőjében Tóth Károly miskolczi áll. iskolai tanító, az egyház részéről Kovács Károly lelkész.

A bíróság ellen a feleknek nincs érdekeltségi kifogásuk. Elnök konstatálja, hogy a felek szabályszerűen meghívtattak.

Elnök röviden ismertetvén az ügyet, felhívja előadót az ügy részleteinek ismertetésére. Horváth Bertalan előadó előadja, hogy az 1909 április 16-án elhalt Tóth Károly volt tiszapalkonyai tanító özvegye azon ajánlatba, melyet az 1909. év október hó 16-ig tartó özvegyi ellátás fejében részére az egyház felajánlott, részint a mennyiségnek, részint a fizetési módozatnak kívánóságától eltérő volta miatt, nem nyugszik bele, hanem a föld egész termését s még a jelen évre eső tandíjnak is — holott adócsökkentési segély igénybevétele folytán a tandíj ma már készpénzüil fizettetik — természetben való megtérítését, a párbér

felét természetben; az 1886 április 1-től augusztus 27-ig terjedő időre — férje hivataloskodása kezdetére — esedékes fizetésének megállapítását kifizetését, továbbá a bevetett ugar jövedelme egy részének visszafizetési kötelezettsége alóli felmentését kéri.

Ezzel szemben az egyház presbitériumának irányelve az egyházi év végén elhalt tanítójának özvegyével szemben az volt, hogy amennyiben a halálozás az év vége előtt $\frac{1}{2}$ hónappal történt, az egyházi év végén már kiszolgáltatót vagy kiszolgáltatótandó fizetése az özvegyi félévre eső rész az 1909—1910. egyházi évről eső jövedelméből 5 és $\frac{1}{2}$ hónapi időtartamra, illetve az 1908—909. iskolai évről eső tandíjnak még most az 1909. év szeptember havában fizetendő teljes összegén felül egy és fél hónapi rész az 1909—1910 évi tandíjból is illeti. — Az ugarból visszakért rész azonban az egyház jogos követelése.

Elnök felhívja a feleket, hogy az ügyre vonatkozó állításait és bizonyítékait terjeszszék elő.

Miután sem az egyház, sem a panaszos képviselője lényegileg újat nem mondtak, a bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság zárt ülésben egyhangulag a következő

ítéletet hozta :

Özv. Tóth Károlynét illeti a tiszapalkonyai tanító javadalmasítását képező föld ez évi terméséből az őszi egészen; a tavaszinak 5 és fél hónapra eső része; míg az ugarból bevetett terület termésének 6 és fél hónapra eső része a vetőmag és munkáltatás leszámításával az egyház részére természetben visszafizetendő. Az 1909—10. évi párbérnek, fának és szolgálmánynak 5 és fél óra eső része készpénzben. A hivek által az 1909. év szeptember havában fizetendő, de az 1908—9 iskolai évről esedékes egész tandíj terményekben, az 1909—10. iskolai évről esedékes tandíjnak 1 és fél hónapra eső része készpénzben.

Indokolás :

Minthogy a föld, párbér, fa és szolgálmányok fizetési érvénye május 1-ével kezdődik, ezekből az özvegyet a félévi, illetve — a halálozás egy fél hónappal előbb történvén — 5 és fél

hónapi járandóság illeti Minélfogva a föld termésének felosztását fennálló szabályzatunk elvei alapján az ítéletben körvonala-zott módon kellett eszközölni. Amennyiben pedig az adócsök-kentési alapból nyert segély igénybevétele folytán a párbér, fa és szolgálmányok értékét az 1909—10. egyházi évre ható ér-vénynyel, az egyház készpénzül tartozik a hivatalnokok részére kiszolgáltatni, az ebből 5 és fél hónapra eső részt, valamint ugyanez oknál fogva az 1909—10. iskolai év 1 és fél hónapjára eső tandíj részletét is készpénzben kellett az egyház terhére róni, ellenben az 1908—9. iskolai évre, a tiszapalkonyai egyház helyi viszonyaihoz mérten, esedékessé csak az 1909. év szeptember havában váló tandíj befizetési kötelezettségének bekövetkezése, országos és egyházi törvényeink értelmében, egyaránt olyan időre esvén, amikor még az adócsökkentési segély az egyház részére kiutalva nem volt, ezt az egész évi tandíjat terményben kifizetendőnek kellett megállapítani.

Az ítélet felek előtt kihirdettetett.

Kmf.

Báró Vay Elemér,
gondnok.

Nagy Ignác,
esperes.

Tóth Béla,
jegyző.

II.

Az időszaki tanács következőképen alakított meg:

Nagy Ignác esperes és báró Vay Elemér gondnok elnöklete alatt rendes tagok: id. Súlyom Gyula, Bónis Bertalan, Deák Gyula tanácsbírák.

Póttagok: dr. Tüdős István, Horváth Bertalan, Huszty Béla tanácsbírák.

JEGYZETTÉK: Tóth Béla aljegyző 1—6., 8—15., 17—27., 38—48. pontokat és a bírósági ügyeket; Dr. Tüdős István tbíró 16., 28. pontokat; Zarándy Bertalan 29—37. pontokat.

TARTALOMJEGYZÉK.

- A gyűlés jelenlévő tagjai.
1. A gyűlés megnyitása.
 2. Az esperesi jelentés elfogadtatik.
 3. A gyűlés megalakulása
 4. Elmaradásukat igazolók
 5. Igazolatlanul elmaradók megbírságolása.
 6. Napirend előtti indítvány tárgyalása
 7. Felterjesztés a Ferenczy ügyben.
 8. Szabó József nagymihályi lelkész.
 9. Vajda Sándor tiszavalki lelkész.
 10. Veres Károly és Csizy Miklós tanítók hivatalukba beerősítettnek.
 11. Veres Károly és Csizy Miklós a hivatalos esküt leteszik.
 12. Illyés János lemondása nem fogadtatik el.
 13. Halászy József indítványa
 14. Dr. Németh Imre felebbezése elutasítottatik.
 15. A cserépfalusi egyház előljárósága a hátrálékos tandíjak behajtására szigoruan utasítottatik
 16. Dr. Kusza Béla jelentése a cserépfalusi egyház és Lukán János volt gondnok dolgában, tudomásul vétetik.
 17. A mályii egyház kérvénye a számvevőszékhez tétetik át.
 18. A tiszapalkonyai lelkészi és tanítói díjlevelek megerősítettnek.
 19. A tiszapalkonyai tanítói díjlevél megerősítettetik.
 20. A tiszapalkonyai egyház székrendezési szabályrendelete megerősítettetik.
 21. A tiszapalkonyai egyház kivetési kulcsa helybenhagyatik,
 22. Az ingó és ingatlan javak kezeléséről alkotott szabályrendelet javaslat némi módosítás-al elfogadá-ra ajánltatik.
 23. A kanonikus órák megállapítása tárgyában fölterjesztett vélemény.
 24. Lelkészi nyugdíjintézeti kimutatás.
 25. A tanügyi bizottság jelentése.
 26. A tanügyi bizottság előterjesztései alapján hozott határozatok.
 27. Az egyházmegyei tanítói képviselők fuvardíjának megállapítására nézve a számvevőszék jelentéstételre utasítottatik.
 28. Dr. Tüdős István és társai indítványa a lelkészi nyugdíjintézeti ez idei járulékok megállapítása tárgyában.

29. Az újraalakult lelkészértekezlet tisztviselői karának megalakítását bejelenti
30. A lelkészértekezletről igazolatlanul elmaradók megbírságolása.
31. A baptista áttérések ügyében a főtitzt. egyházkerület az egyetemes konvent utján a valás- és közoktatásügyi miniszterhez teendő felterjesztés megtételére felkéretik.
32. Borsodi Károly és társai kérvényükkel elutasítatnak.
33. A diósgyőri egyház 1200 K egyszersmindenkori segélyre ajánltatik.
34. Tokaji Nagy Lajos felsőábrányi lelkész káplántartási kongruában való részesülésre ajánltatik.
35. A tiszadorogmai egyház jelentése Katona Borsos Mihály hagyatékáról tudomásul vételik.
36. Az ónodi lelkész tanítói korpótlék iránt Borsod vármegye közigazgatási bizottságához beadandó kérvényét Kubik Béla borsodi főispán ur szives pártfogásába ajánlja.
37. Özv. Özövek Istvánné és társai segélykérvényei a segélyosztó bizottsághoz áttétetnek.
38. Az ároktői leánytanító díjlevele megerősítették; az egyház köteleztetik a Fogarassy Gábor szolgálati idejére 2 hold legelő illetőséget a leánytanító részére biztosítani.
39. A bükkzsérczi tanítói díjlevél
40. A hejőbábai lelkészi és tanítói díjlevelek megerősítettnek.
41. Egyházlátogató küldöttségek küldetnek ki.
42. Nagy Simon mályii előkönyörgő tanító kérvénye részben kedvezően intéztetik el, részben elutasítatik.
43. Az őszi e. kerületi közgyűlésre képviselők küldetnek ki
44. A kisgyőri egyház jelentése a nagymélt. földművelésügyi miniszter ur adományozásáról örvendetes tudomásul szolgál.
45. A kisgyőri egyház kivetési kulcsa helyben hagyatik.
46. Heves város közönségének a szives fogadtatásért közgyűlésünk köszönetet szavaz.
47. A hevesi egyháznak köszönet.
48. Az 1—48 számú jegyzőkönyvi pontok hitelesítettnek.

Közigazgatási bírósági ügyek: I. Özv. Tóth Károlyné ügye. II. Az időszaki tanács megalakulása.

Mellékelve a nyugdíjkimutatás.

Nyugdíjintézeti kimutatás.

Egyházak és lelkészek	Lelkészek kötelezettsége				Egyh. kötelezettsége				Jegyzet					
	Hátralék	Folyó évi				Hátralék	Folyó évi	Összesen						
		Belépés	31. 1900		Összes									
			K	f						K	f			
K	f	K	f	K	f	K	f	K	f					
Alsószolca, Vattay István	—	—	56	11	56	11	—	—	44	89	44	89	Két és fél százalék	
Ároktő, Mindszenti Imre	—	—	150	77	81	94	232	71	—	—	46	82	46	82
Atány, Illyés János	—	—	289	60	140	—	429	60	—	—	80	—	80	—
Böcs, Fekete Gyula	5	88	232	19	111	83	399	90	—	—	63	90	63	90
Borsodgeszt, Túry Nagy Sánd.	—	—	197	53	68	32	265	85	—	—	39	04	39	04
B.-aranyos, Gere Lajos	—	—	166	65	62	15	228	80	—	—	35	51	35	51
Bükkzsércz, Czecz András	—	—	172	19	74	92	247	11	—	—	42	82	42	82
Cserépfalu, Novák Sándor	—	—	—	—	84	87	84	87	—	—	67	90	67	90
Diósgyőr, Marschalko Endre	—	—	—	—	48	81	48	81	39	05	39	05	78	10
Eger, Tóth István,	—	—	110	06	69	78	179	84	—	—	39	88	39	88
Egerlövő, Sólyom Barna	—	—	186	18	75	36	261	54	—	—	48	06	48	06
Emőd, Bódogh Tamás	—	—	197	55	64	79	262	34	—	—	37	03	37	03
F.-Ábrány, Tokai Nagy Lajos	—	—	176	70	67	28	243	98	—	—	38	42	38	42
Gelej, Kenyeresy Károly	124	54	124	54	67	68	316	76	—	—	38	68	38	68
Harsány, Ifj. Somodi Gyula	—	—	129	52	63	42	192	94	—	—	36	24	36	24
Hejőbába, Somodi János	—	—	—	—	43	42	43	42	—	—	34	73	34	73
Hejőcsaba, Id. Sólyom Gyula	—	—	198	62	65	14	263	76	37	22	37	22	74	44
Hejőpapi, Szabó Bertalan	3	49	157	05	66	39	226	93	—	—	37	91	37	94
Hejőszalonta, Bársony György	—	—	146	48	59	28	205	76	—	—	33	88	33	88
Heves, Kovács Mihály	—	—	174	83	75	58	250	41	—	—	43	19	43	19
Igriczi, Fodor Bertalan	—	—	223	09	75	73	298	82	—	—	43	30	43	30
Kisgyőr, Zarándy Bertalan	—	—	100	56	65	97	166	53	37	70	37	70	75	40
Kistokaj, Bíró Bertalan	—	—	150	47	63	60	214	07	—	—	36	35	36	35
Ládháza, Farkas István	—	—	91	87	64	72	156	59	—	—	36	99	36	99
Maklár, Kerekes Zsigmond	—	—	141	13	71	33	212	46	—	—	40	76	40	76
Mezőcsát, Bodolay István	—	—	204	62	76	31	280	93	—	—	43	62	43	62
Mezőcsát, Szalóczy Pál	76	31	215	83	76	32	368	46	43	62	43	61	87	21
Mezőkeresztes, Simon János	254	77	153	86	100	91	509	54	57	67	57	67	115	34
Mezőkeresztes, Tóth Béla	—	—	175	08	100	91	275	99	57	67	57	67	115	34
Mezőnagymihály üresedésben	—	—	—	—	—	—	—	—	103	12	103	12	206	24
Miskolc, Kun Bertalan	—	—	—	—	78	25	78	25	—	—	62	60	62	60
Miskolcz, Nagy Ignác	—	—	345	55	109	55	455	10	—	—	62	60	62	60
Miskolcz, Dr. Tüdös István	—	—	155	50	109	55	265	05	—	—	62	60	62	60
Nemesbikk, Maklári Papp Er.	—	—	93	85	71	40	165	25	40	81	40	81	81	62
Noszvaj, Bodnár Béla	182	55	182	55	102	13	467	23	—	—	58	36	58	36
Ónod, Sólyom Lajos	—	—	206	91	70	28	277	19	—	—	40	17	40	17
Poroszló, Gaal Ferenc	96	60	304	82	96	60	498	02	—	—	55	20	55	20
Sajókeresztur, Bogdányi Józs.	148	60	221	05	86	68	456	33	49	53	49	53	99	06
Sály, Edes Ábrahám	—	—	—	—	42	77	42	77	—	—	34	21	34	21
Szirma, Apostol Bertalan	273	09	196	72	76	37	546	18	—	—	48	64	48	64
Tiszadorogma, Halászy Józs.	—	—	180	69	68	74	249	43	—	—	39	28	39	28
Tiszakeszi, Ando Lajos	—	20	154	33	69	88	224	41	—	—	39	94	39	94
Tiszanána, Kérészy Barna	—	—	182	99	139	23	322	22	—	—	79	56	79	56
Tiszaoszlár, Csiszár Béla	3	76	188	29	71	62	263	67	—	—	40	94	40	94
Tiszapalkonya, Kovács Kár.	—	—	164	—	67	30	231	30	8	—	38	74	46	74
Tszederkény, Horváth Bert.	—	—	260	92	95	44	356	36	—	—	54	54	54	54
Tiszatarján üresedésben	195	80	—	—	74	46	270	26	42	55	42	55	85	10
Tiszavalk, Szabó József	—	—	175	01	72	96	247	97	—	—	41	69	41	69
Ujlőrinczfalva, Béky János	217	83	152	08	65	75	435	66	37	58	37	58	75	16
Ujlőrinczfalva, Gecse Albert	—	—	189	06	65	75	264	81	—	—	—	—	—	—
Vatta, Szabó András	—	—	139	77	66	49	206	26	—	—	37	98	37	98
Miskolcz, Tóth Kálmán	—	—	241	54	84	—	325	54	—	—	48	—	48	—

